

Nieuwe Heertgang over Onderwijs en 'De Hei'

SINT-MICHIELSGESTEL - Dat er tussen 1800 en 1900 nog geen leerplicht was, wil niet zeggen dat in Sint-Michielgestel kinderen niet naar school gingen. En wie denkt dat de Theereheide een mooi heideveld was voordat dat gebied werd volgebouwd met huizen heeft het mis. Over deze twee onderwerpen gaat de nieuwste uitgave van Den Heertgang, het tijdschrift van de Gestelse heemkundevereniging. De rijk geïllustreerde uitgave geeft de lezer een goed beeld van het onderwijs in Gestel van 1800 tot 1900 en laat letterlijk zien hoe Theereheide er uitzag voordat de nieuwe huizen er stonden. Het 40 pagina's tellende blad is voor een paar euro te koop is bij The Readshop op het Petrus Dondersplein.

Achterlijk

Hoezo zijn er tegenwoordig grote klassen op de basisschool? De oude school, die al zeker 250 jaar pal achter de kerk in het dorp had gestaan, werd in 1842 vervangen door een nieuw schoolgebouw op het huidige Johan Frisoplein. Een modern gebouw met twee lokalen. In 1851 waren er twee onderwijzers, het hoofd Antoine Groos en de ondermeester P. de Lang. Er waren 280 leerlingen ingeschreven! De vader van Antoine was in 1849 gestopt als hoofdonderwijzer... op 78-jarige leeftijd en na 49 jaar lesgeven. Geen wonder wellicht, dat de inspecteur in 1844 in zijn verslag schreef: "Te St. Michielsgestel is het onderwijs van C. Groos zeer achterlijk. Het lezen is enkel werktuiglijk en voor het onderwijs der armenkinderen wordt niet ge-

zorgd". Achterlijk moet hier gelezen worden als ouderwets. In de loop van de negentiende eeuw neemt de overheid allerlei maatregelen om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. En de gemeente moeten ervoor gaan zorgen, dat ook de arme kinderen onderwijs krijgen.

't Heike

Nee, "De Hei" was al lang geen hei meer toen er de nieuwe huizen gebouwd werden. Er stonden al 76 woningen, die vrijwel allemaal afgebroken zijn. En dan zijn de huizen langs de Esscheweg en de Theestraat nog niet eens meegeteld. Hoe het gebied er tussen 1930 en 1950 uitzag, kan Adriaan van Erp zich nog precies herinneren. Samen met Adriaan heeft de redactie van Den Heertgang zijn herinneringen verwerkt in

twee artikelen. Een mooie luchtfoto in het midden van Den Heertgang laat de lezer zien hoe "De Hei" er vroeger uitzag. Landbouwgebied met centraal gelegen "Het Heike", een soort buurtschap met veelal kleine en soms zeer armoedige arbeiderswoningjes en kleine winkeltjes. Het andere artikel verhaalt over de verenigingen waarvoor Adriaan van Erp zich jarenlang heeft ingezet: voetbalclub SCI, die maar liefst zes keer verhuisde, carnavalsvereniging De Dors(t)vlegels en de Halderse kermis.

Foto: De werf van houtzagerij Van der Meijden, gezien vanaf de Theestraat. Waar de sloot aan de rechterkant loopt, ligt nu de Anemoonstraat. De bomen in de verte achter die sloot staan nu nog op het Fresiaplein. (foto archief heemkundevereniging)